

וּמְשֹׁם כִּף לֹא נִרְאָתָה (נִבְרָאָה) הַדְּמוּת הַזֶּה אֲלֵא בְּדְמוּת שְׂרָאוּיָה לֵה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) וַיֵּצֵר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם מַלְא, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ, שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל וְהַכֹּלֵל שֶׁל הַכֹּל.

לְמַדְנוּ, בְּשֵׁשִׁי נִבְרָא אָדָם, בְּשַׁעַה שֶׁנִּשְׁלַם הַכֶּסֶף. וְנִקְרָא כֶּסֶף, שְׁכָתוּב (מַלְכִים א-י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכֶסֶף. וְלִפְיֶכֶךְ נִבְרָא הָאָדָם בְּשֵׁשִׁי, שֶׁהוּא רְאוּי לַיֹּשֵׁב עַל הַכֶּסֶף. וְלִמְדֵנוּ, כִּינּוּן שֶׁנִּבְרָא אָדָם, הַכֹּל הַתְּתַקֵּן, וְכֹל מֵה שֶׁלְמַעֲלָה וְלִמְטָה, וְהַכֹּל נִכְלָל בְּאָדָם.

שְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (יִחְזַקְאֵל א) וְדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, הַכֹּלֵל שֶׁל הַכֹּל, וְהַכֹּל כְּלוּלִים בְּדְמוּת הַזֹּאת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָרִי כְּתוּב וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעַתָּן? אָמַר לוֹ, הַכֹּל הֵיוּ פְּנֵי אָדָם, וּבְאֹתָהּ דְמוּת שֶׁל אָדָם נִרְאִים כֹּל הַגּוֹנִים וְכֹל הַדְּמִיּוֹת. כְּמוֹ שֶׁשְׁנֵינּוּ, פְּנֵיו פְּנֵי נֶשֶׁר, לֹא שֶׁהוּא נֶשֶׁר, אֲלֵא שֶׁנִּרְאָה בְּדְמוּת שֶׁל אָדָם, מִשׁוּם שֶׁכּוֹלֵל אֶת כֹּל הַגּוֹנִים וְכֹל הַדְּמִיּוֹת.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא רְאֵה, כֹּל מִי שֶׁהוּא תַחַת שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל אָדָם, נִקְרָא אִישׁ, מִשׁוּם שֶׁהַתְּתַקֵּן בְּגוֹן שֶׁל אָדָם מִדְּרָגָה אַחֲרַת שְׁהִיְתָה לוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה. שֶׁלְמַדְנוּ בְּסוּד עֲלוֹנוֹ בְּסִפְרָא דְצַנִּיעוֹתָא, כְּשֶׁנִּבְרָא אָדָם, יָרַד בְּדְמוּת קְדוּשָׁה עֲלוֹנוֹה, וְיָרַדוּ עִמּוֹ שְׁתֵּי רוּחֹת מִשְׁנֵי צְדִידִים, מִיָּמִין וּמִשְׂמָאל, הַכֹּלֵל שֶׁל אָדָם. וְהָרוּחַ שֶׁל הַיָּמִין נִקְרָאת נְשֵׁמָה קְדוּשָׁה, שְׁכָתוּב (בְּרַאשִׁית ב) וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים. וְהָרוּחַ שֶׁל הַשְּׂמֹאל נִקְרָאת נְפֶשׁ חַיָּה, וְהִיְתָה הוֹלֵכֶת וַיּוֹרְדָת מִמַּעֲלָה לְמַטָּה, וְלֹא מִתְּיַשְׁבֶּת עִם הָאֲחֵרַת.

וּבְגִין כִּף לֹא אֶתְחַזִּי (נ"א אֶתְחַזִּי) הָאִי דִּיּוֹקְנָא, אֲלֵא בְּדִיּוֹקְנָא דְאֶתְחַזִּי לִיָּה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ב) וַיֵּצֵר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם מַלְא. כְּמָה דִּיּוֹקִימְנָא, דְּאִיהוּ שְׁלֵמוֹתָא דְכֹלָא, וּכְלָלָא דְכֹלָא.

הַתַּנָּא, בְּשֵׁשִׁי נִבְרָא אָדָם, בְּשַׁעַה שֶׁנִּשְׁלַם הַכֶּסֶף. וְנִקְרָא כֶּסֶף, דְכְּתִיב, (מַלְכִים א, י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכֶסֶף. וְלִפְיֶכֶךְ נִבְרָא הָאָדָם בְּשֵׁשִׁי, שֶׁהוּא רְאוּי לַיֹּשֵׁב עַל הַכֶּסֶף. וְתַנָּא כִּינּוּן דְנִבְרָא אָדָם אֶתְתַקֵּן כְּלָא, וְכֹל מֵה דְלַעֲיֵלָא וְתַתָּא, וְכֹלָא אֶתְכֹלִיל בְּאָדָם.

הַתַּנָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (יִחְזַקְאֵל א) וְדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, כְּלָלָא דְכֹלָא, וְכֹלָא כְּלִילָן בְּהָאִי דִּיּוֹקְנָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב (יִחְזַקְאֵל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם, וּפְנֵי שׁוֹר (דף מ"ח ע"ב) מֵהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעַתָּן, אָמַר לִיָּה כְּלָא אִפִּי אָדָם הוּוּ, וּבְהָהוּא דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם, אֶתְחַזִּיין כֹּל גּוֹוִנִין וְכֹל דִּיּוֹקְנִין. כְּמָה דְתַנִּין אֲנָפוּי אֲנָפִי נֶשֶׁרָא, לֹא דְהוּא נֶשֶׁרָא, אֲלֵא דְאֶתְחַזִּי בְּדִיּוֹקְנָא דְאָדָם, מִשׁוּם דְכֹלֵל כֹּל גּוֹוִנִין וְכֹל דִּיּוֹקְנִין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חַזִּי, כֹּל מָאן דְּאִיהוּ תַחַת שְׁוֹלְטָנִי דְאָדָם, אֶתְקַרִי אִישׁ. מִשׁוּם דְאֶתְתַקֵּן בְּגוֹוִנָא דְאָדָם, מִדְּרָגָא אַחֲרָא דְהוּא בִּיה בְּקַדְמִיתָא. דְתַנָּא בְּרֵזָא עֲלָאָה בְּסִפְרָא דְצַנִּיעוֹתָא, כִּד אֶתְבְּרִי אָדָם, נַחַת בְּדִיּוֹקְנָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְנַחַתוּ עִמֶּיהָ תְרִין רוּחִין, מִתְרִין סְטְרִין, מִימִינָא וּמִשְׂמָאלָא, כְּלָלָא דְאָדָם. וְרוּחָא דִּימִינָא, אֶתְקַרִי נְשֵׁמַתָּא קְדִישָׁא, דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ב) וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים. וְרוּחָא דְשְׂמָאלָא, אֶתְקַרִי נְפֶשׁ חַיָּה, וְהוּא אֲזִיל וְנַחֲתִית מִעֲיֵלָא לְתַתָּא, וְלֹא אֶתִּישְׁבָא בְּהָדִי אַחֲרָא.